

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ส้มโอปราจีน

ทะเบียนเลขที่ สช 65100177

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอปราจีน คำขอเลขที่ 61100197 ทะเบียนเลขที่ สช 65100177 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 16 พฤศจิกายน 2561

ประกาศ ณ วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

(นายวุฒิไกร ลีระพันธุ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ส้มโอปราจีน

Prachin Pomelo หรือ Som-o Prachin

(1) เลขที่คำขอ	61100197	ทะเบียนเลขที่	สช 65100177
(2) วันที่ยื่นคำขอ	16 พฤศจิกายน 2561	วันที่ขึ้นทะเบียน	16 พฤศจิกายน 2561
(3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน	นางนิตย์ ไพเราะ ที่อยู่ 218 หมู่ 8 ตำบลท่าตุม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี 25140		
(4) รายการสินค้า	ส้มโอ		

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ส้มโอปราจีน (Prachin Pomelo หรือ Som-o Prachin) หมายถึง ส้มโอพันธุ์ทองดี พันธุ์ขาวน้ำผึ้ง พันธุ์ขาวใหญ่ พันธุ์ขาวแดงกว่า รสชาติหวาน ไม่ขม ไม่ซ่าลิ้น เปลือกบางเนื้อเยื่อแน่น เมื่อครบกำหนดการเก็บเกี่ยวสามารถตัดลงจากต้นแล้วปอกเปลือกทานได้เลย ไม่ต้องรอลิ้มต้น ความหวานอยู่ในช่วง 9 - 15 องศาบริกซ์ ปลูกและผลิตในเขตพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ส้มโอ : ได้แก่ พันธุ์ทองดี พันธุ์ขาวน้ำผึ้ง พันธุ์ขาวใหญ่ พันธุ์ขาวแดงกว่า

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- ส้มโอพันธุ์ทองดี รูปทรงกลมแป้น ผิวเปลือกสีนวลเมื่อแก่จัด ต่อม้ำมันละเอียด เนื้อในกึ่งสีชมพู รสชาติหวานฉ่ำ

- ส้มโอพันธุ์ขาวน้ำผึ้ง รูปทรงกลมรี ผิวเปลือกสีเขียวจัด ต่อม้ำมันห่าง เนื้อในกึ่งสีเหมือนน้ำผึ้ง กลีบกึ่งแน่น เรียงกัน รสชาติหวานอมเปรี้ยว

- ส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่ รูปทรงกลมมีขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมาก ผิวเปลือกสีเขียวจัด ปอกเปลือกง่าย ต่อม้ำมันห่าง เนื้อในกึ่งสีขาวซีด กลีบกึ่งฉ่ำน้ำ รสชาติหวานกรอบ

- ส้มโอพันธุ์ขาวแดงกว่า รูปทรงกลมรี ผิวเปลือกสีเขียวจัด ต่อม้ำมันห่าง เนื้อในกึ่งสีเหมือนแดงกว่า กลีบกึ่งแน่นเรียงกัน รสชาติหวานอมเปรี้ยว

(3) ลักษณะทางเคมี

- รสชาติความหวานของส้มโอผลสดทั้ง 4 สายพันธุ์ จะอยู่ในช่วง 9 - 15 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

การปลูก

(1) พื้นที่ต้องมีสภาพเหมาะสมต่อการเพาะปลูก เช่น สภาพดินต้องไม่มีน้ำขัง มีน้ำเพียงพอต่อการให้น้ำตลอดทั้งปี เป็นต้น

(2) ใช้กิ่งพันธุ์ที่ผลิตในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี และได้รับการรับรองจากสวนนั้นๆ เพื่อรักษาสายพันธุ์เดิมไว้

(3) ควรปลูกในช่วงฤดูฝน (เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม) เพื่อป้องกันการขาดน้ำ และทำให้ต้นส้มโอฟื้นตัวได้ง่าย โดยการนำกิ่งตอนที่ยาวมาปลูกในระยะห่างระหว่างแถวและต้นที่แนะนำคือ 6 x 6 เมตร ขุดหลุมปลูกขนาดพอเหมาะกับกิ่งตอน และควรใส่ปุ๋ยมูลสัตว์รองกันหลุมแล้วกลบดินให้แน่นเล็กน้อย

การดูแลรักษา

(1) ในระยะเริ่มปลูกจนถึงปีที่ 4 ควรให้น้ำเป็นระยะๆ และหว่านปุ๋ยมูลสัตว์ปีละ 1 ครั้ง

(2) ให้น้ำอย่าให้ขาด ใส่ปุ๋ยตามความเหมาะสมก่อนมีผลผลิตและก่อนการเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว

(1) ช่วงเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตส้มโอ ในช่วงเดือนมิถุนายน ถึง เดือนสิงหาคมของทุกปี

(2) เมื่ออายุผลส้มโอแก่จัดที่อายุ 7.5 - 8 เดือน จะทำให้รสชาติดี ตามเอกลักษณ์ของสายพันธุ์

(3) วิธีการเก็บเกี่ยว ควรใช้กรรไกรตัดที่ลูกและจัดเรียงในภาชนะให้เหมาะสม โดยควรมีวัสดุรองเพื่อป้องกันการซ้ำของส้มโอ แล้วนำมาคัดแยกเกรดตามขนาดผล

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า “ส้มโอปราจีน หรือ Prachin Pomelo หรือ Som-o Prachin”

(2) ให้ระบุชื่อและที่อยู่ เบอร์ติดต่อ ของผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้า ระบุชื่อพันธุ์ น้ำหนัก วันเดือนปี ที่ผลิต และวันเดือนปีที่บรรจุ

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดปราจีนบุรี ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 39 ลิปดา ถึง ละติจูดที่ 14 องศา 27 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 101 องศา 90 ลิปดา ถึงลองจิจูดที่ 102 องศา 07 ลิปดา ตะวันออก จังหวัดปราจีนบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 2,976,476 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำการเกษตร 1,124,836 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 37.79 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดปราจีนบุรี ทางด้านเหนือและ ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูเขาสูง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวเทือกเขาสันกำแพง ถัดลงมาเป็นที่ลาดเชิงเนิน ทางตอนกลาง ตะวันตก ตะวันออกเฉียงใต้และด้านใต้เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่เขาสูงเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำหनुมาน แม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำพระปรัง เป็นต้น จัดอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี จึงเหมาะแก่การเพาะปลูกผลไม้ต่างๆ โดยเฉพาะ “ส้มโอปราจีน” และเนื่องจากได้พื้นดินมีเศษศิลาแลงที่สะสมมานานปี มีแร่ธาตุที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของส้มโอปราจีน

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดปราจีนบุรี อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งลมนี้เป็นลมที่พัดพาความหนาวเย็นจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว อิทธิพลของลมนี้จะทำให้จังหวัดปราจีนบุรีประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งทำให้มีฝนและอากาศชุ่มชื้น เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกที่อยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดิน จึงมีอากาศร้อนมากกว่าจังหวัดที่อยู่ตามชายฝั่ง และในฤดูหนาวก็มีอากาศหนาวกว่า โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 28.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.9 องศาเซลเซียส สำหรับอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยคือ 23.8 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนรวมตลอดปีอยู่ในช่วง 1,600 – 1,900 มิลลิเมตร และส่วนมากเกษตรกรจะใช้น้ำใต้ดิน ที่มีบ่อน้ำตื้นพักไว้ และมีตาน้ำไหลซึมตลอดเวลา จึงทำให้ไม่มีผลกระทบการเพาะปลูกส้มโอปราจีน ทำให้ส้มโอปราจีนมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ตามสายพันธุ์

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดปราจีนบุรีเป็นหนึ่งในแหล่งเพาะปลูกส้มโอที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของไทย ดังคำขวัญของจังหวัดที่ว่า “ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน ไม้ตงหวานคู่เมือง ผลไม้ลือเลื่อง เขตเมืองทวารวดี” ซึ่งคำกล่าวนี้บ่งบอกว่าจังหวัดปราจีนบุรีเคยเป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี ปรากฏหลักฐานเป็นซากเมืองที่เรียกว่า “เมืองศรีมหาโพธิ์” ที่ตำบลโคกปี่ อำเภอสรีมหาโพธิ์ และทางทิศตะวันออกของเมืองศรีมหาโพธิ์ที่บริเวณบ้านโคกขวาง อำเภอสรีมหาโพธิ์ ยังมีชุมชนโบราณที่มีอายุร่วมสมัยเดียวกัน มีซากเมืองโบราณสถานโบราณวัตถุต่างๆ เช่น พระพุทธรูปเครื่องสำริด เครื่องมือเครื่องใช้ และเศษศิลาแลงกระจายอยู่ทั่วไปด้วยสภาพพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีซึ่งประกอบไปด้วยที่ราบสูงและป่าที่บสลับซับซ้อน จึงเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำปราจีน แควน้ำพระปรัง ประกอบกับใต้พื้นดินส่วนมากมีศิลาแลงสมัยทวารวดี จึงเป็นแหล่งที่มีแร่ธาตุจำเป็นต่อพืช และอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก “ส้มโอปราจีน” ทำให้มีคุณลักษณะเด่นคือ เมื่อตัดลงจากต้นสามารถเปลือกทานได้เลย ไม่ต้องรอสีมัน รสชาติหวาน อร่อย ไม่ขม ไม่ซ่าลิ้น เป็นเอกลักษณ์ตามสายพันธุ์ และผลผลิตมีให้บริโภคได้เพียงปีละ 1 ครั้ง เท่านั้น

ชื่อเสียงของ “ส้มโอปราจีน” มีมานานกว่า 40 ปี โดยในงาน “วันเกษตรปราจีนบุรี” ที่มีการจัดขึ้นทุกปี ครั้งที่ 55 ในปี 2562 ก็มีการนำส้มโอปราจีนไปแสดงและจำหน่ายภายในงานดังกล่าว จึงทำให้เห็นว่า “ส้มโอปราจีน” เป็นที่รู้จักกว้างขวางมาเป็นเวลานาน ประกอบกับ “ส้มโอปราจีน” ผลผลิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 จะส่งออกไปยังต่างประเทศ เช่น จีน ไต้หวัน เวียดนาม เป็นต้น ไม่เพียงพต่อการขายในแต่ละปี “ส้มโอปราจีน” เป็นที่นิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีการจัดงานวันส้มโอหวานในอำเภอสรีมหาโพธิ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 จนถึงปัจจุบัน และการจัดงานวันส้มโอหวานในอำเภอสรีมหาโพธิ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2561 ถึงปัจจุบัน

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกและผลิต ส้มโอปราจีน ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดปราจีนบุรี รายละเอียดตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) สัมโอบราจัน ต้องปลูกและผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด ตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือมีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า สัมโอบราจัน รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สัมโอบราจัน
  - (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สัมโอบราจัน และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
-

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ ส้มโอปราจีน

ขอบเขตพื้นที่การปลูกและผลิต ส้มโอปราจีน ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดปราจีนบุรี